

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Literatura infantil e a súa didáctica	Código	652G01024	
Titulación	Grao en Educación Infantil			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas			
Coordinación	Sobrino Freire, Iria	Correo electrónico	iria.sobrino@udc.es	
Profesorado	Sobrino Freire, Iria	Correo electrónico	iria.sobrino@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia pretende proporcionarlle ao alumnado unha formación básica sobre a literatura infantil e as estratexias didácticas para a introducir na escola, tanto desde a aula como desde a biblioteca escolar.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período de 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
A4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
A6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
A13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeracionais; multiculturalidade e interculturalista; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sustentable.
A23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e á mellora en educación infantil.
A28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
A29	Valorar a importancia do traballo en equipo.
A37	Adquirir coñecemento sobre a evolución do pensamento, as costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
A40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados.
A41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
A42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
A43	Favorecer as capacidades da fala e da escritura.
A44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
A45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
A46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua.
A47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
A48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
A49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
A50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
A51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
A52	Ser capaz de fomentar unha primeira aproximación a unha lingua estranxeira.
A54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
A55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
A57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
B1	Aprender a aprender.

B3	Aplicar un pensamento crítico, autocrítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa e espírito emprendedor.
B5	Traballar de forma colaborativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva nun contorno de traballo.
B10	Capacidade de análise e síntese.
B11	Capacidade de busca e manexo de información.
B12	Capacidade de organización e planificación.
B15	Capacidade para asumir a necesidade dun desenvolvemento profesional continuo, a través da reflexión sobre a propia práctica.
B16	Capacidade para integrarse e comunicarse con expertos noutras áreas e en contextos diferentes.
B17	Capacidade para presentar, defender e debater ideas utilizando argumentos sólidos.
B19	Comunicación oral e escrita na lingua materna.
B20	Coñecemento de outras culturas e de outras costumes.
B21	Coñecemento e comunicación en linguas estranxeiras.
B22	Creatividade ou capacidade para pensar as cousas desde diferentes perspectivas, ofrecendo novas solucións aos problemas.
B24	Recoñecemento e respecto á diversidade e á multiculturalidade.
B25	Utilización das TIC no ámbito de estudo e do contexto profesional.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer a tradición oral e o folclore.	A45		
Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e o seu ensino.	A47 A48 A52	B21	C2
Coñecer e utilizar correctamente recursos de animación á lectura.	A1 A4 A6 A13 A28 A29 A41 A42 A43 A44 A45 A49 A50 A51 A55 A57	B1 B3 B4 B5 B6 B11 B12 B15 B16 B19 B24 B25	C1 C4 C7 C8

Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.	A51		
Achegarse á evolución e ás características fundamentais da literatura infantil no mundo occidental, no ámbito estatal e en Galiza	A13 A37 A45 A51	B10 B11 B12 B19 B20 B24	C1
Comprender a evolución histórica do concepto de literatura infantil, as particularidades do proceso de comunicación que se xera arredor da literatura con destinatario infantil e os debates arredor do canon literario.	A37	B10 B11 B12 B19 B22	C1
Coñecer os principais xéneros da literatura infantil e saber deseñar estratexias didácticas para o seu traballo na aula.	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A29 A40 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A49 A50 A51 A54 A55 A57	B3 B4 B5 B7 B11 B12 B15 B17 B19	C1 C3
Identificar as características da biblioteca escolar e coñecer experiencias de innovación xurdidas a partir desta	A13 A28 A41 A42 A43 A47 A50 A51		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A literatura infantil: características, canon e aplicacións didácticas	1.1. A especificidade da literatura infantil 1.2. Breve panorama histórico das producións literarias para a infancia 1.3. Criterios de selección do libro infantil 1.4. A formación do público lector. A competencia literaria
2. A literatura infantil de tradición oral	2.1. Concepto, xéneros e perspectivas educativas 2.2. O conto: orixes e evolución 2.3. O cancionero e os xogos de lingua

3. A literatura de autor/a para as primeiras idades	3.1. Os libros de primeiras representacións e os libros sobre hábitos 3.2. Os libros de poesía, cancións ou adiviñas 3.3. Os libros de imaxes e os libros-xogo 3.4. Os libros informativos 3.5. Os libros ilustrados e os álbums ilustrados 3.6. Os libros dixitais
4. A biblioteca escolar e a animación á lectura	4.1. As bibliotecas públicas, as bibliotecas escolares e as bibliotecas de aula 4.2. Estratexias de animación á lectura 4.2.1. O conto contado 4.2.2. O teatro e a dramatización escolar

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A29 A37 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A49 A50 A51 A54 A55 A57 B25 B24 B22 B20 B19 B17 B16 B15 B12 B11 B10 B7 B6 B5 B4 B3 B1 C1 C3 C4 C7 C8	17	7	24
Presentación oral	A29 A43 A44 A49 B5 B10 B11 B12 B17 B19 B25 C1 C3	2	4	6
Traballos tutelados	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A29 A37 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A49 A50 A51 A54 A55 A57 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11 B12 B15 B16 B17 B19 B20 B22 B24 B25 C1 C3 C4 C7 C8	0	40	40
Sesión maxistral	A1 A4 A13 A23 A28 A37 A40 A41 A42 A45 A46 A47 A48 A50 A51 A52 A54 A57 B3 B17 B19 B20 B21 B24 C1 C2 C4 C8	21	0	21

Proba de ensaio	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A37 A42 A44 A45 A46 A47 A50 A51 A54 A55 A57 B3 B10 B11 B12 B17 B19 B20 B22 B24 C1 C4	2	40	42
Lecturas	A1 A4 A6 A13 A28 A37 A42 A45 A46 A47 A50 A51 A54 A57 B3 B10 B11 B12 C4 C8	0	15	15
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	Resolución de tarefas prácticas a través de diversas metodoloxías (exposicións, simulacións, debates, prácticas guiadas, etc.), co apoio e supervisión do profesorado.
Presentación oral	Exposición na clase do traballo tutelado.
Traballos tutelados	Traballo en grupo consistente na investigación sobre algún dos contidos do programa, no deseño dunha proposta didáctica ou na valoración crítica dunha experiencia relacionada coa literatura infantil.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do profesorado.
Proba de ensaio	Proba consistente en preguntas de certa amplitude, en que se valora o coñecemento dos contidos, a capacidade de razoamento e o espírito crítico, así como a claridade expositiva e a corrección expresiva.
Lecturas	Lectura de obras ou fragmentos seleccionados de obras de literatura infantil.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Traballos tutelados	A organización en grupos pequenos das sesións interactivas permitirá á profesora trabar coñecemento co alumnado e realizar o seguimento dos seus progresos. As tutorías constituirán, así mesmo, un espazo para a consulta e a resolución de diferentes dificultades que poidan xurdirle a cada grupo ou alumno/a. O atendimento ao alumnado realizarase de modo presencial no horario marcado ao comezo do curso.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A29 A37 A40 A41 A42 A43 A44 A45 A46 A47 A49 A50 A51 A54 A55 A57 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B10 B11 B12 B15 B16 B17 B19 B20 B22 B24 B25 C1 C3 C4 C7 C8	Traballo en grupo destinado á súa presentación oral na aula. A tarefa poderá consistir nun proxecto de investigación sobre algún dos contidos do programa, no deseño dunha proposta didáctica ou na valoración crítica dunha experiencia relacionada coa literatura infantil. Terase en conta a capacidade para seleccionar fontes bibliográficas de calidade, contrastar información e elaborar un discurso sintético, claro e correcto do punto de vista expresivo. Dependendo do tipo de traballo por que se opte, valorarase tamén a orixinalidade na escolla do tema e a creatividade no desenvolvemento da proposta.	50

Proba de ensaio	A1 A4 A6 A13 A23 A28 A37 A42 A44 A45 A46 A47 A50 A51 A54 A55 A57 B3 B10 B11 B12 B17 B19 B20 B22 B24 C1 C4	Proba consistente en preguntas de certa amplitude, en que se valora o coñecemento dos contidos, a capacidade de razoamento e o espírito crítico, así como a claridade expositiva e a corrección expresiva.	50
-----------------	---	--	----

Observacións avaliación

Estabelécense dúas modalidades de avaliación:

1. Para as persoas que formen grupo (constituído por un mínimo de catro persoas) e asistan regularmente ás clases:

unha tarefa colaborativa: o traballo tutelado (50% da cualificación); unha tarefa individual: unha proba de ensaio breve (50% da cualificación). Para superar a materia é preciso ter aprobadas todas as probas. As persoas que concorran á oportunidade de xullo só repetirán a parte suspensa.

O traballo colaborativo é fundamental nesta modalidade de avaliación, polo que se realizará un seguimento da asistencia do alumnado ás sesións interactivas.

2. Para as persoas que non formen grupo ou non asistan regularmente ás clases:

unha única tarefa individual: unha proba de ensaio extensa (100% da cualificación). As actividades optativas propostas ao longo do curso poderán supor un incremento na cualificación final.

Fontes de información

Bibliografía básica

Arizpe, E. & Styles, M. (2004). *Lectura de imágenes, Los niños interpretan textos visuales*. México: Fondo de Cultura Económica.

Baptista, M. C. et al. (2015). *Literatura na educación infantil: acervos, espaços e mediações*. Brasília: MEC.

Bettelheim, B. (2006). *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. Madrid: Crítica.

Blake, Q. (2010). *1001 libros infantiles que hay que leer antes de crecer*. Barcelona: Grijalbo.

Bonafé, M. (2008a). *Libros y lectura: ¿Por qué comenzar con los más pequeños? Cero en conducta: 56, 11-22*.

Bonafé, M. (2008b). *Los libros, eso es bueno para los bebés*. Barcelona: Océano Travesía.

Butiñá, J., Muñoz Cáliz, B. e Llorente Javaloyes, A. [2002]. *Guía de teatro infantil y juvenil*. Madrid: Asociación Española de Amigos del libro infantil y juvenil.

Calvo Buil, N. (2010). *Lecturas Vinculares: un análisis de los libros sobre hábitos, dirigidos a la infancia en edad temprana*. Bellaterra Journal of Teaching & Learning Language & Literature, vol. 2, nº 2, 106-122.

Cañas, J. (1999). *Didáctica de la expresión dramática. Una aproximación a la dinámica teatral en el aula*. Barcelona: Octaedro.

Cerrillo, P. (2007). *Literatura infantil y juvenil y educación literaria. Hacia una nueva enseñanza de la literatura*. Barcelona: Octaedro.

Cobas Brenlla, X. (2014). *"Érase unha vez... A literatura folclórica infantil"*. Baiona: Nigra Trea.

Colomer, T. (1998). *La formación del lector literario. Narrativa infantil y juvenil actual*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Colomer, T. (2010). *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Síntesis.

Colomer, T., Kümmerling-Meibauer, B. e Silva-Díaz, M. C. (eds.) (2010). *Cruce de miradas: nuevas aproximaciones al libro-álbum*. [S.l.]: Banco del Libro e GRETEL.

Correro, C. & Real, N. (2014). *Panorámica de la literatura digital para la educación infantil*. Textura: 32, 224-244.

Couto Piñeiro, X., Lamapereira López, A. & Vieites García, M. F. [1992]. *Práctica teatral na escola*. Vigo: Ir Indo.

Durban Roca, G. [2010]. *La biblioteca escolar, hoy: un recurso estratégico para el centro*. Barcelona: Graó.

García Padrino, J. (2001). *Así pasaron muchos años... (En torno a la Literatura Infantil Española)*. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha.

Garralón, A. (2001). *Historia portátil de la literatura infantil*. Madrid: Anaya.

Garralón, A. (2013). *Leer y saber. Los libros informativos para niños*. [s.l.]: Tarambana Libros.

Lage Fernández, J.J. (2013). *Bibliotecas escolares, lectura y educación*. Barcelona: Octaedro.

Lerer, S. [2009]. *La magia de los libros infantiles: de las fábulas de Esopo a las aventuras de Harry Potter*. [Barcelona]: Ares y Mares.

Lluch, G. (1999). *La comunicación literaria y el tipo de lector modelo que propone la actual literatura infantil*. Educación y biblioteca, 105, 20-27.

Lluch, G. (2003). *Análisis de narrativas infantiles y juveniles*. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha.

Lluch, G. (coord.) (2007). *Invencción de una tradición literaria. De la narrativa oral a la literatura para niños*. Cuenca: Universidad de Castilla-La Mancha.

Lluch, G. (2010). *Cómo seleccionar libros para niños y jóvenes. Los comités de valoración en las bibliotecas escolares e públicas*. Asturias: Ediciones Trea.

Lurie, A. (1998). *No se lo cuenten a los mayores. Literatura infantil, espacio subversivo*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Mendoza Fillola, A. (2004). *La educación literaria. Bases para la formación de la competencia lecto-literaria lectora*. Málaga: Aljibe.

Mendoza Fillola, A. (coord.) (2012). *Leer hipertextos: la formación del lector literario*. Barcelona: Octaedro.

Mera Herbello, H. (2010). *Unha década de literatura infantil e xuvenil en galego*. Cangas do Morrazo: Morgante.

Mínguez López, X. (2011). *Hacia una definición de la literatura infantil y juvenil y sus ámbitos de estudio. La investigación en didáctica de la lengua y la literatura: situación actual y perspectivas de futuro (pp. 1149-1762)*. Granada: SEDLL.

Molist, P. (2006). *Los libros tranquilos: el curso de la vida a través de la literatura infantil*. Madrid: Anaya.

Neira Cruz, X.A. (2004). *105 anos de literatura infantil e xuvenil en galego*. Grial XLII (161), 107-113. *Revista galega de educación: 48 (monográfico "As bibliotecas escolares")*, novembro de 2010.

Rodríguez Almodovar, A. [2004]. *El texto infinito: ensayos sobre el cuento popular*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.

Rodríguez Almodóvar, A. (2009). *Cuentos al amor de la lumbre*. Madrid: Alianza.

Roig Rechou, B.-A. (coord.) (2015). *Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega*. Vigo: Xerais.

Roig-Rechou, B.-A., Soto López, I. e Neira Rodríguez, M. (coords.) [2011]. *O álbum na literatura infantil e xuvenil (2000-2010)*. Vigo: Xerais.

Salisbury, M. & Styles, M. (2012). *El arte de ilustrar libros infantiles. Concepto y práctica de la narración visual*. Barcelona: Blume.

Silveyra, C. (2001). *Canto rodado. La literatura oral de los chicos*. Buenos Aires: Santillana.

Slade, P. (1978). *Expresión dramática infantil*. Madrid: Santillana.

Tejerina, I. (1994). *Dramatización y teatro infantil. Dimensiones psicopedagógicas y expresivas*. Madrid: Siglo XXI de España Editores.

Van der Linden, S. (2015). *Álbum[s]*. Barcelona: Ekaré.VV.AA. [2013]. *100% ilustración. A Coruña: Bululú*.

Zipes, J. (2014). *El irresistible cuento de hadas. Historia cultural y social de un género*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

Bibliografía complementaria	
-----------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente
--

Materias que continúan o temario

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías